

Toimittajalta.

Sain kerran taas huvikseni istua koko ajan kuulijoiden joukossa, kun sunnuntaina helmikuun 20 p:nä olin Suomen Teosofisen Seuran järjestämässä matineassa Helsingissä. Puhujana esiintyi Vapaamielisen Katolisen Kirkon piispa J.I.Wedgwood, minulle Tukholman kongressista 1913 tuttu teosofinen työtoveri, joka v. 1925 ilmoitettiin yhdeksi tulevan Kristuksen arhateista eli lähimmistä opetuslapsista.

Hän puhui teosofisen liikkeen suhteesta uskontoon ja – vaikka esitelmän lauseittainen tulkinta suomeksi tietysti vaikutti häiritsevästi ja pitkäveteisesti – miellytti hänen esiintymistapansa hillitty, joskin hieman kuiva rauhallisuus, joka tavoitteli sitä persoonatonta puolueettomuutta, mikä nykyään näkyy olevan ihanteena Teosofisessa Seurassa, niin etäällä kuin se onkin Madame Blavatskyn intensiivisen personallisesta totuudenvaatimuksesta.

En aio selostaa piispa Wedgwoodin puhetta, joka luonnollisesti oli ylimalkaista laatua; huomioni kiintyikin vain yhteen kohtaan, jossa puhuja kosketteli minun – sanoisinko – erikoisalaani. Huomautettuaan, kuinka nykyaikana pidetään vuorisaarnaa epäkäytännöllisenä, jopa mahdottomana toteuttaa, ja itsekin myönnettyään, että järjestyneestä yhteiskunta- ja valtio-elämästä ei tulisi mitään, jos vuorisaarnan käskyjä noudatettaisiin, hän lisäsi: mutta onkin olemassa näkökanta, joka poikkeaa tavallisesta ja useimmille on uusi, mutta jonka mukaan ristiriidat häipyvät; tämä näkökanta on, että vuorisaarnan käskyt eivät ole annetut ympimähkään kaikille ihmisille, vaan ainoastaan harvoille, nim. Kristuksen nimenomaisille opetuslapsille.

Tämä oli oikein sanottu, ja sitä kantaa minäkin olen edustanut julkisesti ainakin v:sta 1906.¹⁾ Kuitenkin siinä kannassa näin esitettynä piilee huomaamaton, vaikka silti sangen harhaanviepä erehdys, jota en ollut tehnyt aikaisemmin, esim. „Valoa kohti“ kirjassa ja jonka korjasin äsken kirjassa „Vuorisaarna“ (1925), mutta jota käytän tilaisuutta tässä taas mainitakseni, koska arvoisa esitelmänpitäjä suin päin lankesi samaan erehdykseen.

Valaistakseen näkökantaansa piispa Wedgwood vetosi Indian vanhaan kastilaitokseen. Niinkuin siellä kullakin kastilla oli omat tehtävänsä, sotilailla omansa, kauppiailta omansa j. n. e., ja ainoastaan korkein kasti, braahmanat, oli oikeutettu tutkimaan pyhiä kirjoja ja kykenevä elämään vaativampien uskonnollis-siveellisten käskyjen mukaan, niin Kristuksenkin varsinaiset opetuslapset ovat ainoat, joille vuorisaarnan käskyt kuuluvat ja jotka kykenevät niitä noudattamaan. Muille ihmisille kuuluvat muut luonnolliset tehtävät ja velvollisuudet.

Kun tähän valoon asetamme vuorisaarnan, työnnämme huomaamattamme ihmiset Kristuksen luota. Sillä kuka meistä uskaltaa ajatella kelpaavansa opetuslapsiksi ja olevansa erikoisasemassa Kristukseen nähden? Opetuslapset muodostavat suljetun piirin, johon ei saata tunkeutua. Ja mistä voi ken itsestään tietää olevansa opetuslapsi? Vuorisaarna ei tietenkään kuulu meille, se on aivan meidän yläpuolellamme . . .

Mutta mitä siinä tapauksessa on kristinuskko? Millä tavalla olen kristitty ilman vuorisaarna? Sillä tavallako kuin kirkot ja kristikunta yleensä? Mooseksen vanhoja juutalaisia käskyjä noudattamallako?

Ratkaisin tämän ristiriidan v. 1906 kuvaamalla sitä tilaa, jossa „kansaa“ oli kuullessaan Jeesuksen puhuvan. Kuulijat tunsivat ja ymmärsivät, että Jeesuksen oppi ja usko keskittyi yhteen ainoaan sanaan: hyvyys. Ken koetti todella olla hyvä, hän noudatti Jeesuksen neuvoja kansalle. Mutta hyvyys on yleinen käsite. Ei yhdelläkään uskonnon perustajalla ole mitään hyvyttä vastaan. Hyvyys on epäilemättä hyvä valmistus. Ken hyvyttä käsittää, hän on valmis seuraamaan Viisauden Mestaria

¹⁾ Kts. sarjakirjoitusta „Uusi testamentti ja teosofia“ Omatunto-lehdessä 1906, sittemmin julkaistu broshyyrina nimellä „Jumalan valtakunnan salaisuudet“. Kts. niinkään ja etenkin kirjaa „Jeesuksen salakoulu“, joka ilmestyi 1915 ja josta toinen painos otettiin 1919.

– Krishnaa, Zoroasteria, Laotseta, Buddhaa, Pythagorasta, Sokratesta, Jeesusta – mutta hän ei vielä ole kenenkään erikoinen oppilas. Kuinka ihminen siis oppilaaksi, opetuslapseksi pääsee? Mitkä ovat opetuslapsiuden edellytykset ja ehdot?

Sentähden etsitän nyt asiat vähän toisella tavalla. Sanon nyt: kaikki todellinen uskonto on juuri opetuslapsiutta. Uskontojen perustajat tahtovat ja kaipaavat juuri opetuslapsia. Kaikki ihmiset kuuluvat määrättyyn kansaan, aikaan, sivistykseen. Sivistys nimittää itseään jollakin nimellä, kristityksi, buddhalaiseksi j. n. e., koska se nimellisesti on omaksunut määrätyn uskonnon ja vapahtajan. Mutta mikään sivistys ei vielä ole ollut minkään uskonnonperustajan todellinen opetuslapsi, koska opetuslapsena voikin olla ainoastaan elävä ihminen. Sentähden jokainen ihmisyksilö on joko aikansa kulttuurituote tai – jos hän on henkisesti herännyt ja ihmisen vapaalla tahdolla varustettu olento – jonkun uskonnonperustajan eli vapahtajan vilpitiön opetuslapsi. Siinä ero eksoterismin ja esoterismin välillä. Kulttuurin lapset sinään ovat eksoteerisia esim. Kristuksen oppiin nähden, esoteristeja ovat ne ihmiset, jotka vapaasta halusta liittyvät Kristuksen opetuslapsiksi.

Saattaa siis itse tulla ja liittyä esim. Kristuksen opetuslapseksi?

Tietysti. Sehän juuri on Kristuksen sanoma. Kellä on korvat kuulla, hän kuulkoon!

Vuorisaarna on joka ihmiselle opetuslapsiuden koetuskiivi. Vuorisaarna on kutsu, joka kuuluu kaikille ihmisille ja kaikkiin maan ääriin. Ei kukaan ole suljettu ulos taivasten valtakunnasta. Päinvastoin. Taivasten valtakunta on lähellä ja sen portit ovat avoinna. Tahdotteko astua sisään?

Noudattakaa silloin vuorisaarnan käskyjä!

Niin yksinkertainen on tämä totuus. Ihmisiä ei pidä peloittaa, heitä pitää kutsua. Tämän ymmärsin „Valoa kohti“ kirjaa kirjoittaessani, sillä siinä lausuin: „Ja miksikä Kristuksen yksinkertaisen siveysopin asemesta opetetaan jos jonkinmoisia kristillisiä etiikkoja ja katkismuksia, niin että lapsille ja nuorukaisille saarnataan: älä tapa! älä himoitse naapurisi vaimoa! – lapsille, jotka Jeesuksen omien sanojen mukaan kuuluvat Jumalan valtakuntaan, ja nuorukaisille, joiden käsitys hyvästä ei vielä ole himmentynyt?“ Ja toisessa paikassa: „Ja kuitenkin evankeliumit ovat täynnä mitä yksinkertaisimpia ja puhtaimpia *siveydensääntöjä, joita noudattamalla yksin voi tietoon päästä*, niinkuin Jeesus sanoo; jos te rakastatte minua, niin pitääkää minun käskyni (Joh. XIV: 15), jolloin Jeesus lupaa opetuslapsilleen totuuden hengen, joka heille kaikki opettaa ja johdattaa kaikkeen totuuteen (Joh. XIV: 16-17, 26; XVI: 13).“

Tätä samaa näkökantaa olen myös esittänyt „Vuorisaarna“-suomennoksessani, johon lukijoita viittaan.

Eroitus ehkei ole suuri näennäisesti, ulkonaisesti katsoen. Kuitenkin se on käänteentekevä omassa sisäisessä asenteessamme, ja siksi pyydän jokaista totuudenetsijää kysymystä harkitsemaan ja miettimään.

*

Vuorisaarnasta puhuttaessa tahdon mainita kahdesta ylen vanhasta käänösvirheestä, joista äsken satuin lukemaan eräässä englantilaisessa teoksessa. Matteuksen evankeliumin alkuperäinen kreikkalainen laatija, joka käytti aramealaista alkutekstiä lähteenään, käänsi (Matt. VII: 6) „pyhätöksi“ aramealaisen sanan, joka oikeastaan merkitsi „kultakoriste korvaa, päätä tai kaulaa varten“. Aramealainen lause siis kuului: „Älkää antako kultakoristetta koirille älkääkään heittäkö päärlyjä sikojen eteen“. No niin, tekstin merkitys ei tästä korjauksesta muutu, mutta parallellismi on nyt luonnollinen.

Toinen väärinkäsitetty kohta on Matt. V: 37, jossa kreikkalainen teksti väärin sanoo: „ . . . teidän puheenne olkoon: niin, niin, ei ei; mitä siitä yli on, on pahasta“. Viimeinen osa lauseesta on väärin käsitetty. Jaakobilla on epistolassaan (V: 12) alkuperäinen, oikea teksti: „ . . . teidän puheenne olkoon: niin, niin, ei, ei: jotta ette lankeaisi tekopyhyyteen“. Tämä onkin jokseenkin sama kuin „Vuorisaarnassa“ esittämäni suomennos: „Mitä siitä yli on, on lähtöisin vilpistä“.

*

Ruus-Ristin vuosikokous on päätetty pitää pääsiäisenä huhtikuun puolivälissä.

Ruus-Risti 1927 Maaliskuu N:o 3, s. 85-88